

PRIKAZI I OSVRTI

ОДЛАЗАК ВЕЛИКОГ БОГОТРАЖИТЕЉА И ПРОСВЕТИТЕЉА

У 6:20 ујутро 4. септембра угасио се живот Владете Јеротића, једног од најутицајнијих српских интелектуалаца у последњих пола века.

Сваки народ треба вођу, али не само политичког, већ много разноврсних предводника и узора. Увек постоје за народ значајне личности које не морају формално бити вође, али које својом речју и делом снажно утичу на народ услед тога што између њих постоји нека невидљива магија узајамног дубоког поверења и уважавања. Такве личности називамо харизматским и признајемо им вођство чак и кад оне то не траже. Та врста великог духовног предводника био је и Владета Јеротић.

Познавање Владете Јеротића и његовог дела допушта ми да кажем да он вероватно никада није ни пожелео да буде икакав, а понајмање политички вођа, и у томе се већ од ране младости разликовао од већине. Аутобиографска сећања Јеротићева потврђују да је он одрана не само тој, већ и многим другим земаљским страстима претпоставио окренутост према Богу и људима као ближњима. Своју окренутост човеку и његовој, увек у крајњем Божјој тајни духа, потврдиће као психијатар.

Своју окренутост Богу је пак, срећом по народ, схватио као дело које се тиче и нас, а не само њега. При том су та два животна задатка код Владете Јеротића била тако испреплетена, да се могу посматрати као један. Није користио религијско учење да приведе људе Цркви већ пре свега Духу од кога су одустали и зато резултат његовог великог просветитељског рада није масовна биготност његових бројних следбеника, већ њихово духовно уздигнуће. Велики део нашег народа је зато у његовом делу препознавао неформално духовно вођство, а у њему великог учитеља живота. Њему није требала никаква функција, нити ју је икада имао, да би био Неко.

Рођен је у Београду 2. августа 1924. године, где је похађао Другу мушку гимназију и завршио Медицински факултет. Специјализирао је неуропсихијатрију, а психотерапију у Швајцарској, Немачкој и Француској. Радио је најпре као асистент на Нервној клиници Универзитета у Београду а затим је био шеф пси-

хотерапеутског одељења у болници „Драгиша Мишовић“. Преко 20 година предавао је на Теолошком факултету, као и на Универзитету у Београду, по позиву. Био је члан Академије медицинских наука и редовни члан САНУ. Добитник је преко 50 одликовања, повеља и других признања.

Био је одрана посебан. Прво као једини изразито религиозан члан своје породице, и то без ичијег наговора. У времену апсолута комунистичке политике био је аполитичан психијатар храбрих погледа, делом неприхваћен од свог професионалног окружења. Оно што га је уздигло било је његово дело. Мало је познато да се испрва бавио превођењем Фројдових дела на српски. Потом су дошли први његови радови, који су напросто били другачији и већ имали онај магнетизам који ће имати и сви његови други текстови, као и његова изговорена реч. Захваљујући дубини његове мисли и лакоћи стила којим је писао, његово дело је дубоко продрло у разноврсне читалачке слојеве, о чему говоре за наше прилике фантастични тиражи и број издања његових књига. Свој живот је схватио као мисију духовног уздизања запарложеног духа српског народа и његовог усмеравања на самоостварење. Данас је неспорна чињеница да Владета Јеротић има међу интелектуалцима неспорно најве-

ће заслуге за масовно полувековно окретање српске интелигенције, и то не само средовечних већ и младих људи, ка духовности. Нећемо претерати ни ако кажемо да је овај човек ненаметљиве харизме био апсолутно оригинална, веома значајна и тешко поновљива интелектуална појава нашег простора и нашег доба.

Његово дело није тек такво да буди интерес и радозналост читалачке публике као што чине друга, већ је било и остало путоказ многима у грађењу бољег себе и свог окружења.

Захваљујући огромној ерудицији из више области и атрактивном споју психијатријског и боготражитељског приступа, Владета Јеротић се од 70-их година прошлог века непрекидно утврђивао као један од кључних реформатора нашег паланачког и необоженог духа. Иако је био проsvетитељ (који није имао претензије на такав формални статус), уједно је остао и психијатар који је, неосетно, спровео својеврсну колективну интелектуалну терапију значајног дела нашег читајућег народа, постижући да су многи након његових предавања и читања његових књига бивали духовно дограђени и морално ојачани, а тиме и бољи људи. И тако је у својој струци постигао нешто ново и велико, о чему ће наука моћи давати оцене тек након подробних и озбиљних истраживања, тим пре што до са-

да о Јеротићу и његовом делу, иако је у питању својеврсни феномен, скоро да ништа није стручно написано.

Нема сумње да је Владета Јеротић својим развојним путем јунговске индивидуације постао узор многим за један мудар, частан, ка добру и Богу окренут живот. Још већи број је оних којима су Јеротићеве написане и изговорене речи биле драгоцен духовни светионик у нашим кошмарним друштвеним маглама и политичким беспућима протеклих деценија. Своје духовне поклоне нештедимице је делио свима гладнима духовног блага, живећи за то. Написао је током свог дугог, стваралачки плодног живота око 70 књига и неколико стотина научних чланака, у којима су остали не само трагови његовог ерудитског духа, већ и отисци његове широке душе. Одржао је огроман број предавања у земљи и иностранству, чији квалитет и огромна посећеност превазилазе све што је ико икада код нас на том плану постигао. Укратко, био је интелектуална мега-звезда у српском духовном простору.

У сагледавању Јеротићевог животног круга импонује и то што, иако је био човек светских назора и проевропске оријентације, није остао у некој од примамљивих земаља у којима се усавршавао, већ се вратио да своје знање подари свом народу,

сходно свом правилу да се свако рађа тамо где треба и да живи. Захваљујући томе били смо средина која је скоро цео век имала једног изузетног, високоумног и високоморалног, нашег колико и божјег човека са огромним утицајем на масе, који је све време просветитељски ширио толеранцију на неполитички начин. Његове најлепше мисли су оне о љубави као божјем штиту од мржње, и оне у којима исказује своје стваралачко поштење речима да на свету има много религиозних, а мало људи љубави, али да и то мало љубави што постоји јесте оно што одржава свет.

Био је изузетно не само мудар, културан и образован већ и, што је много ређе и теже, изузетно частан, искрен и увек добронамеран човек.

Задужбина Владете Јеротића ће објавити, по његовој жељи посмртно, његове дневнике, забележене снове и преписку, као и два необјављена рукописа, и још вероватно годинама издавати његове ране радове, пре свега чланке, непознате широј читалачкој публици. Тако ће Владета Јеротић још дуго остати међу нама.

проф. др Драган Симеуновић
Универзитет у Београду
Факултет политичких наука
dragan.simeun@gmail.com